

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет інформаційних технологій

“18”

2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Філософія

Галузь знань F «Інформаційні технології»

Спеціальність F2 «Інженерія програмного забезпечення»

Освітня програма «Інженерія програмного забезпечення»

Факультет Інформаційних технологій

Розробники: доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації,

кандидат філософських наук, доцент Дмитро Іванович Чорноморденко

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Філософія належить до циклу фундаментальних дисциплін навчального плану, вивчення якої є важливим чинником духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної парадигми студентської молоді, усвідомлення ними свого місця і ролі в суспільстві; визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питання, хто є людина, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах, як долати різні перешкоди до майбутнього. Вивчення дисципліни певною мірою пов'язане зі знаннями інших гуманітарних дисциплін, особливо з політологією, соціологією, історією України, економічною теорією тощо. У свою чергу, знання дисципліни "Філософія" є методологічною основою вивчення не тільки гуманітарних та суспільно-політичних, а й природничих та технічних дисциплін.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	F Інформаційні технології
Спеціальність	F2 Інженерія програмного забезпечення
Освітня програма	Інженерія програмного забезпечення
Факультет/ННІ	Інформаційних технологій

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	3
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	-

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Семестр	1	-
Лекційні заняття	30 год.	-
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	15 год.	-
Самостійна робота	45 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	-
Форма контролю	Екзамен	-

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: надання знань з філософії як вищого теоретичного рівня світогляду, що віддзеркалює сутнісні характеристики буття людини, соціуму і природи та основні форми їх взаємодії, світоглядно-методологічна підготовка студентів, формування їх філософської культури як теоретичного підґрунтя університетського рівня підготовки спеціалістів та актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Філософія» (за їх наявності) ОК1 Українська мова за професійним спрямуванням, ОК2 Етнокультурологія

Набуття компетентностей

К1 — Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

К5 — Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

К8 — Здатність діяти на основі етичних міркувань.

К9 — Прагнення до збереження навколишнього середовища.

К10 — Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

К12 — Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

K121 — Здатність ухвалювати рішення та діяти, отримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

K21 — Здатність оцінювати і враховувати економічні, соціальні, технологічні та екологічні чинники, що впливають на сферу професійної діяльності.

K22 — Здатність накопичувати, обробляти та систематизувати професійні знання щодо створення і супроводження програмного забезпечення та визнання важливості навчання протягом всього життя.

K26 — Здатність до алгоритмічного та логічного мислення.

Програмні результати навчання

ПР2 — Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Історія світової філософії.												
Тема 1. Філософська пропедевтика. Сутність філософії, її роль у суспільстві.	2	-	-	-	14	16	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Антична філософія. Філософія Давнього світу.	2	-	-	2	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Філософія Середньовіччя та доби Відродження.	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Філософія доби Нового часу та Просвітництва.	2	-	-	2	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Німецька класична філософія.	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Некласична філософія XIX-XXI ст.	2	-	-	2	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Українська філософія.	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	14	0	0	6	14	34	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Онтологія. Гносеологія.												
Тема 1. Філософське вчення про буття.	2	-	-	4	4	10	-	-	-	-	-	-

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Тема 2. Свідомість як категорія філософії.	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Пізнавальна активність людини.	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Особливості наукового пізнання в гуманітарних науках.	2	-	-	-	12	14	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	8	0	0	4	16	28	-	-	-	-	-	-
Модуль 3. Філософська антропологія. Соціальна філософія.												
Тема 1. Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства.	2	-	-	-	12.5	14.5	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Філософія техніки. Глобальні проблеми людства.	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Філософська антропологія та філософія культури.	2	-	-	3	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Аксиологія: цінність буття та стратегії майбутнього. Філософія моралі, релігії, культури, цивілізації.	2	-	-	2	2.5	6.5	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 3	8	0	0	5	15	28	-	-	-	-	-	-
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	30	0	0	15	45	90	-	-	-	-	-	-

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Філософська пропедевтика. Сутність філософії, її роль у суспільстві.	2
2	Тема 2. Антична філософія. Філософія Давнього світу.	2
3	Тема 3. Філософія Середньовіччя та доби Відродження.	2
4	Тема 4. Філософія доби Нового часу та Просвітництва.	2
5	Тема 5. Німецька класична філософія.	2
6	Тема 6. Некласична філософія XIX-XXI ст.	2
7	Тема 7. Українська філософія.	2
8	Тема 8. Філософське вчення про буття.	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
9	Тема 9. Свідомість як категорія філософії.	2
10	Тема 10. Пізнавальна активність людини.	2
11	Тема 11. Особливості наукового пізнання в гуманітарних науках.	2
12	Тема 12. Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства.	2
13	Тема 13. Філософія техніки. Глобальні проблеми людства.	2
14	Тема 14. Філософська антропология та філософія культури.	2
15	Тема 15. Аксиологія: цінність буття та стратегії майбутнього. Філософія моралі, релігії, культури, цивілізації.	2
Всього годин		30

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософія Давнього світу. Філософія Середньовіччя та Відродження.	2
2	Філософія Нового часу та доби Просвітництва.	2
3	Німецька класична філософія. Некласична філософія XIX-XXI ст.	2
4	Українська філософія. Філософське вчення про буття. Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства.	2
5	Свідомість як фундаментальна категорія філософії. Проблема штучного інтелекту. Нейромержеві системи.	2
6	Пізнавальна активність людини. Особливості наукового пізнання. Філософія релігії. Філософія історії. Філософія права. Філософія політики. Філософія моралі.	3
7	Філософська антропология та філософія культури і цивілізації. Аксиологія: цінність буття та стратегії майбутнього.	2
Всього годин		15

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Проаналізувати концепцію Епікура щодо щастя та її застосування у сучасному житті.	5
2	Порівняти підходи Аристотеля та Канта до етики та їхню релевантність у сфері інженерії програмного забезпечення.	5

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
3	Розробити схему історичного розвитку світової філософії від античності до сучасності із зазначенням ключових постатей та ідей.	4
4	Написати реферат на тему "Філософські підходи до визначення реальності".	4
5	Проаналізувати різні теорії пізнання та скласти порівняльну таблицю їх основних положень.	4
6	Розробити схему онтологічної моделі реального світу та обґрунтувати її застосування у інженерії програмного забезпечення.	4
7	Розв'язати практичну задачу з визначення меж людського пізнання у контексті сучасних наукових досліджень.	4
8	Написати реферат на тему впливу цифрових технологій на формування сучасної особистості та її цінностей.	5
9	Проаналізувати роль інженера програмного забезпечення у створенні етичних стандартів у цифровому суспільстві.	5
10	Порівняльна характеристика концепцій свободи в філософській антропології та соціальній філософії.	5
Всього годин		45

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне або письмове опитування
- Есе
- Тестування
- Контрольна робота

Методи навчання:

- Проблемне навчання
- Навчання через дослідження
- Лекція
- Практичне заняття

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Історія світової філософії.		
Практична робота. Філософія Давнього світу. Філософія Середньовіччя та Відродження.	ПРН 1, ПРН 2. Цей модуль спрямований на ознайомлення студентів з історією світової філософії, її ключовими постатями та ідеями від античності до сучасності. Студенти здобудуть знання про основні філософські концепції, їхній розвиток та застосування у сучасному світі, а також навички аналізу філософських текстів та порівняльного дослідження різних підходів. Основні інструменти — аналіз філософських джерел, критичне мислення, порівняльний аналіз.	10
Практична робота. Філософія Нового часу та доби Просвітництва.		10
Практична робота. Німецька класична філософія. Некласична філософія XIX-XXI ст.		10
Самостійна робота. Проаналізувати концепцію Епікура щодо щастя та її застосування у сучасному житті.		12
Самостійна робота. Нова позиція оцінювання Порівняти підходи Аристотеля та Канта до етики та їхню релевантність у сфері інженерії програмного забезпечення		14
Самостійна робота. Розробити схему історичного розвитку світової філософії від античності до сучасності із зазначенням ключових постатей та ідей		14
Модульна контрольна. 1		30
Всього за модулем 1		100

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 2. Онтологія. Гносеологія.		
Практична робота. Українська філософія. Філософське вчення про буття. Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства.	ПРН 1, ПРН 2. Модуль присвячений вивченню основних філософських підходів до визначення реальності та пізнання. Студенти ознайомляться з різними теоріями пізнання, розроблять онтологічну модель реального світу та обґрунтують її застосування у інженерії програмного забезпечення. Навчання включає аналіз теорій, створення схем та практичне застосування отриманих знань у розв'язанні задач.	15
Практична робота. Свідомість як фундаментальна категорія філософії. Проблема штучного інтелекту. Нейромержеві системи.		15
Самостійна робота. Написати реферат на тему "Філософські підходи до визначення реальності".		10
Самостійна робота. Проаналізувати різні теорії пізнання та скласти порівняльну таблицю їх основних положень.		10
Самостійна робота. Розробити схему онтологічної моделі реального світу та обґрунтувати її застосування у інженерії програмного забезпечення.		10
Самостійна робота. Розв'язати практичну задачу з визначення меж людського пізнання у контексті сучасних наукових досліджень.		10
Модульна контрольна. 2		30
Всього за модулем 2		100

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 3. Філософська антропологія. Соціальна філософія.		
Практична робота. Пізнавальна активність людини. Особливості наукового пізнання. Філософія релігії. Філософія історії. Філософія права. Філософія політики. Філософія моралі.	ПРН 1, ПРН 2. Цей модуль розглядає роль цифрових технологій у формуванні сучасної особистості та її цінностей, а також етичні стандарти у цифровому суспільстві. Студенти вивчать концепції свободи, особистості та етики в контексті сучасних технологій, навчатимуться аналізувати ролі інженера програмного забезпечення у створенні етичних стандартів. Мета — сформулювати глибоке розуміння соціальних та етичних аспектів інженерії програмного забезпечення.	20
Практична робота. Філософська антропологія та філософія культури і цивілізації. Аксиологія: цінність буття та стратегії майбутнього.		20
Самостійна робота. Написати реферат на тему впливу цифрових технологій на формування сучасної особистості та її цінностей		10
Самостійна робота. Проаналізувати роль інженера програмного забезпечення у створенні етичних стандартів у цифровому суспільстві		10
Самостійна робота. Порівняльна характеристика концепцій свободи в філософській антропології та соціальній філософії		10
Модульна контрольна. 3		30
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено відповідно до Ст. 42 ЗУ "Про освіту".
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим згідно з пунктом 2.2. чинного "Положення про екзамени і заліки в НУБіП України". Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3474>);

Рекомендовані джерела інформації

1. Іванова Оксана Станіславівна Філософія : курс лекцій [Електронний ресурс]. – Одеса : Міжнародний гуманітарний університет, 2025. – Режим доступу: <https://hdl.handle.net/11300/32522>.
2. ультенко В. П. Філософія : навч. посіб. Київ: НУБіП України, 2024. 161 с. ISBN 978-617-8368-78-4. Режим доступу: Електронна версія
3. Петінова О. Б. Філософія : навчальний посібник. Одеса : Міжнародний гуманітарний університет, 2025. 236 с.
4. Розумна Ю. Історія філософії: пізня античність, середні віки : навчально-методичний посібник. Київ : Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2025. 224 с.
5. Утюж І. Г., Денисенко В. В. Філософія : навч. посіб. для семінарських занять та самостійної роботи студентів. Запоріжжя: ЗДМФУ, 2025. 166 с.
6. Утюж І. Г., Денисенко В. В. Філософія : навч. посіб. для семінарських занять та самостійної роботи студентів. Запоріжжя: ЗДМФУ, 2025. 166 с.

7. Філософія. Литвинчук О. В., Муляр В. І. Філософія : навч. посіб. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2021. Режим доступу: Електронний архів Житомирської політехніки.
8. Філософія. Рижак Л. Філософія. 2-ге вид., перероб. і доп. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2022. 650 с.
9. Чекаль Л. А. Філософія : навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форм навчання. Київ : НУБіП України, 2024. 186 с.
0. Чорноморденко І. В., Гоцалюк А. А., Покотило К. М. та ін. Філософія науки, техніки, архітектури : навчальний посібник. Київ : КНУБА, 2025. 308 с.
1. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана. ФІЛОСОФІЯ: Підручник. – Львів: Місіонер, 2020. – 784 с.
2. An Introduction to Philosophy. Payne, R. W. (2023). An introduction to philosophy. BCcampus.
3. Ancient Philosophy: A Contemporary Introduction. Shields, C. (2023). Ancient philosophy: A contemporary introduction (2nd ed.). Routledge.
4. Medieval Philosophy: A Contemporary Introduction
5. Peron, S. (2025). Introduction to Philosophy. ROTEL/Open Textbook Library.
6. Peron, S. (2025). Introduction to Philosophy. ROTEL/Open Textbook Library.